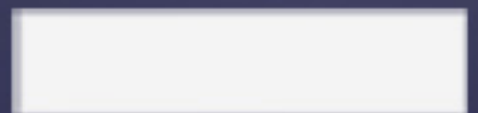
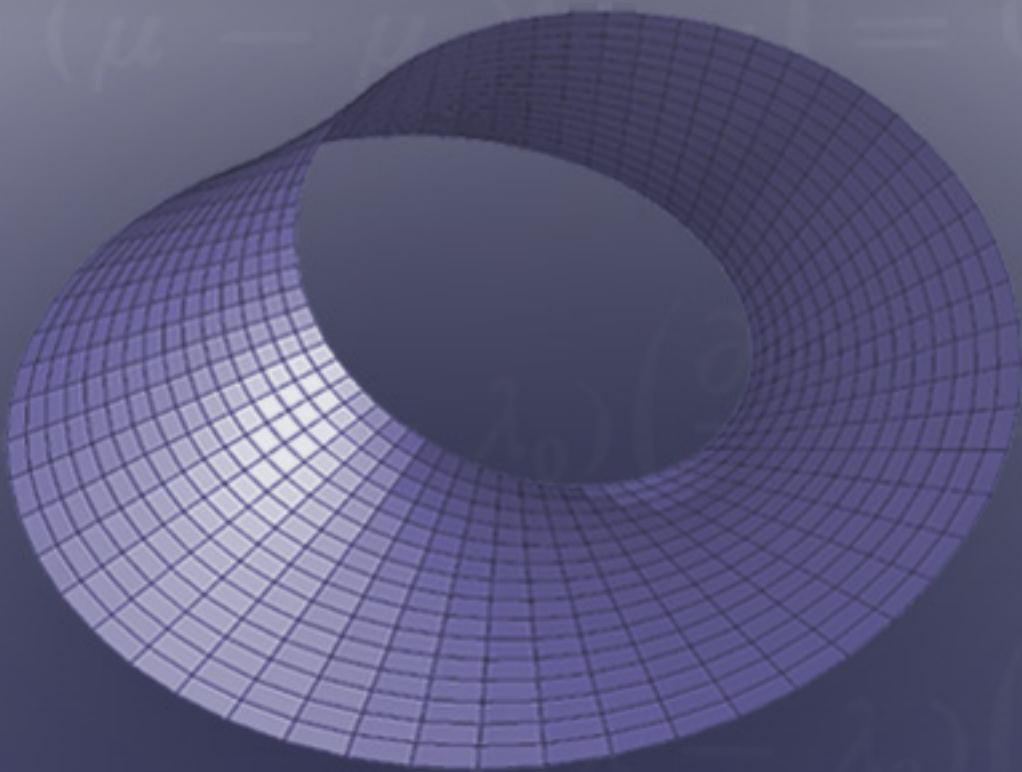

Πως διαμορφώνεται ο χώρος των παραγωγών
εκπαιδευτικού υλικού στην Ευρώπη σήμερα:
Η περίπτωση multi-media ΕΚΠ υλικού που
βασίζεται στις νέες τεχνολογίες

**ΠΩΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ Ο ΧΩΡΟΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΣΗΜΕΡΑ :
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ MULTI-MEDIA ΕΚΠ. ΥΛΙΚΟΥ ΠΟΥ
ΒΑΣΙΖΕΤΑΙ ΣΤΙΣ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ**

**Μ. ΜΕΪΜΑΡΗΣ
ΦΡ. ΚΑΛΑΒΑΣΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ**

Χωρίς να υποτιμούμε τον σταθερό εκπαιδευτικό ρόλο που έχουν τα λεχόμενα κλασσικά εκπαιδευτικά μέσα - ερχαθεία, απο το βιβλίο και τον μαυροπίνακα μέχρι τα ξύλινα και άλλων υλικών παιχνίδια και τις κατασκευές, θα περιοριστούμε στην παρέμβαση μας αυτή, σε εκπαιδευτικό υλικό που βασίζεται στις Νέες Τεχνολογίες (Ν.Τ.), δηλαδή τις τεχνολογίες εκείνες που προκύπτουν σαν εφαρμοχές των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών (Η/Υ) και των προηγμένων υπηρεσιών των τηλεπικοινωνιών.

Πρώτα θα περιγράψουμε τις βασικότερες τάσεις αυτών των εκπαιδευτικών εφαρμοχών και στη συνέχεια θα παρουσιάσουμε τις κατηγορίες παραχωχών multimedia - όπως λέχεται - εκπαιδευτικού υλικού όπως έχουν μέχρι σήμερα καταχράσει στον Ευρωπαϊκό κυρίως χώρο.

Στόχος αυτής της παρέμβασης, πέραν της πληροφόρησης που φέρει στην ημερίδα μας, είναι να καταδειχθεί η οργανική διασύνδεση που υφίσταται μεταξύ ερευνητών - σχεδιαστών - παραχωχών και καταναλωτών στον τομέα του συγχρόνου τεχνολογικού - επικοινωνιακού εκπαιδευτικού υλικού.

- A. Οι τεχνολογικές αυτές εφαρμοχές που χρησιμοποιούνται - κατάλληλα προσαρμοσμένες - στην εκπαίδευση, την κατάρτιση, την επιμόρφωση, είναι πολλές αλλά μπορούμε να τις κατατάξουμε σε τέσσερα είδη :
- α. Όσες εμφανίζονται υπο μορφή προγραμμάτων (Λογισμικό - software) για εκπαίδευση - μάθηση με την βοήθεια υπολογιστή (Computer Assisted Instruction - CAI, computer assisted learning CAL) ή για μάθηση που βασίζεται στον υπολογιστή (computer based learning).
 - β. Όσες εμφανίζονται υπο μορφή βιντεοκασσετών, βιντεοδίσκων, C.D. - ROM (Compact disk όπως γνωστοί μας audio στην μορφή αλλά με δυνατότητα εχγραφή και εικόνας και γραφής), CD -i (με δυνατότητα σχέσης αλληλεπίδρασης με τον χρήστη), - δικτύων

βιντεοτέξ (με βάση την τηλεφωνική σύνδεση), δικτύων τηλεοράσεων και τελετέξ (με βάση την τηλεοπτική σύνδεση) σε συνδυασμό συνήθως με τον Η/Υ για εξατομικευμένη ή εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

- γ. υπο μορφή παιχνιδιών, από τα "ηλεκτρονικά" έως τα καθαρά "εκπαιδευτικά".
- δ. ως εφαρμοχές των μέσων πολυασηής επικοινωνίας (multimedia) συνδυάζοντας τόσο τη φωνή, την εικόνα και τη γραφή όσο και τα γραφικά, τις βάσεις δεδομένων, το βίντεο, σε σχέση αλληλεπίδρασης με τον χρήστη (interactivity).

Είναι φυσικό οι τελευταίες αυτές εφαρμοχές - δύο από τις οποίες παρουσιάζουμε ενδεικτικά - είτε σαν εκπαιδευτικό υλικό είτε σαν παιχνίδι (αν θεωρηθεί ότι μπορεί να υπάρξει σαφής διάκριση), να συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο ενδιαφέρον σήμερα, τόσο από την πλευρά του ερευνητή - μελετητή και του χρήστη, όσο και από την πλευρά του κατασκευαστή - παραγωγού.

A. Ποιοί είναι οι παραγωγοί multimedia εκπαιδευτικού υλικού στην Ευρώπη σήμερα.

Στα πλαίσια του προγράμματος DELTA (Development of European Learning through Technological Advance) των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και ειδικότερα στην πρώτη φάση που πραγματοποιήθηκε από το Observatoire des Technologies pour l' Education en Europe (OTE) υπό τον τίτλο υποπρογράμματος START-UP, επιχειρήθηκε μια πρώτη καταγραφή του χώρου των παραγωγών αυτού του εκπαιδευτικού υλικού. Η καταγραφή αυτή στηρίχθηκε σε έρευνες σχετικές με την νομική υπόσταση των παραγωγών, τον τύπο των προϊόντων τους, την αγορά στην οποία απευθύνονται, τον τρόπο παραγωγής που ακολουθούν κ.λ.π. Σ' αυτήν την καταγραφή μπορούμε να διακρίνουμε τις εξής 12 κατηγορίες παραγωγών multimedia.

1. Οι ανεξάρτητοι παραγωγοί, που μόνοι τους, χωρίς ιδιαίτερη εμπορική υποδομή κατασκευάζουν ένα εκπαιδευτικό multimedia προϊόν. Πολύ συχνά, αν αποφασίσουν να το διαθέσουν στην αγορά θα συνεργαστούν με κάποιον εκδότη ή κάποια εταιρεία παροχής υπηρεσιών και προϊόντων πληροφορικής.
2. Οι παραδοσιακοί εκδοτικοί οίκοι, που, είτε βλέποντας μια πραγματική αγορά στον νέο αυτό τομέα, είτε μη θέλοντας να μείνουν έξω από έναν ακόμη χώρο, δημιουργούν ένα ειδικό συνήθως τμήμα ή και μια θυγατρική εταιρεία (π.χ. ο NATHAN στην Γαλλία).

Στόχο έχουν το ευρύ κοινό και τα σχολεία, και οδηγούνται με γνώμονα το κέρδος και μια στρατηγική της προσφοράς (και όχι της ζήτησης).

3. Οι εξειδικευμένοι εκδότες που με επιχειρήσεις περιορισμένης κλίμακας κατορθώνουν να είναι εξαιρετικά ευέλικτοι ανταποκρινόμενοι τόσο σ' ένα συγκεκριμένο και οπωσδήποτε περιορισμένο κοινό, όσο και στο ευρύ κοινό.

4. Οι παραγωγοί εξειδικευμένων εξοπλισμών που κατασκευάζοντας από περιφερειακές μονάδες Η/Υ μέχρι προσομοιωτές (simulators) βρίσκονται στην ανάγκη για την διάδοση των προϊόντων τους να συλλογάζονται και να χρησιμοποιούν ολοένα και περισσότερα εκπαιδευτικά multimedia εργαλεία.

5. Οι εταιρείες που ειδικεύονται στις υπηρεσίες και τα προϊόντα πληροφορικής για το ευρύ κοινό.

6. Τα παραδοσιακά κέντρα κατάρτισης - επιμόρφωσης.

Αυτά παρέχουν μαθήματα και σεμινάρια με τους παραδοσιακούς τρόπους. Προσπαθούν να κατασκευάσουν ή να χρησιμοποιήσουν συστήματα κατάρτισης που χρησιμοποιούν τις Ν.Τ. με σκοπό να προσεγγίσουν νέο κοινό, καθώς επίσης και για να διαφοροποιήσουν τις πρακτικές του.

Είναι συνήθως ιδιωτικές επιχειρήσεις ή δημόσιοι οργανισμοί, ή Ν.Π.Ι.Δ. και οδηγούνται συνήθως από μια στρατηγική της ζήτησης (και όχι της προσφοράς) χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν προτείνουν και ολόκληρο κατάλογο δυνατών τομέων κατάρτισης - επιμόρφωσης. Μερικές φορές, συμβαλλόμενοι με κάποιον εκδότη, επιχειρούν να διαδώσουν τα προϊόντα τους στην αγορά (παράδειγμα τέτοιου κέντρου στη χώρα μας το ΕΛ.ΚΕ.ΠΑ.).

7. Τα κέντρα κατάρτισης και εκπαίδευσης που ανήκουν σε διάφορων ειδών επιχειρήσεις (εσωτερικά).

Πρόκειται για τμήματα μεγάλων ιδιωτικών ή δημοσίων επιχειρήσεων που κυρίως επιτελούν έργο κατάρτισης - επιμόρφωσης του προσωπικού των επιχειρήσεων αυτών. (π.χ. στη χώρα μας τα εκπαιδευτικά κέντρα των διαφόρων τραπεζών ΕΘΝΙΚΗ, Α.Τ.Ε., ΕΜΠΟΡΙΚΗ, η εκπαιδευτική διεύθυνση της ΔΕΗ, κ.ά.π.).

8. Οι εταιρείες συμβούλων για την εκπαίδευση - κατάρτιση, που είναι δυνατόν να συμμετέχουν σε διάφορες φάσεις της όλης διαδικασίας δημιουργίας ενός εκπαιδευτικού multimedia προϊόντος, αλλά κυρίως παρεμβαίνουν στη φάση της σύλληψης - σχεδιασμού.

(ii) Ο χώρος των παραγωγών multimedia εκπαιδευτικού υλικού είναι υπο

9. Τα κέντρα εκπαίδευσης εξ αποστάσεως, που είναι εκ φύσεως υποχρεωμένα να χρησιμοποιούν στο έπακρον αυτές τις τεχνολογίες.
10. Τα Πανεπιστημιακά Εργαστήρια και Ινστιτούτα, τα οποία ασχολούνται κυρίως με τα παιδαγωγικά και τεχνολογικά προβλήματα και διαστάσεις που συνοδεύουν τις νέες αυτές τεχνολογίες, καθώς επίσης και με την δημιουργία προτύπων. Οδηγούνται απο μια στρατηγική της προσφοράς (και όχι της ζήτησης), της έρευνας, και φυσικά δεν έχουν σκοπό το κέρδος.
Στην περίπτωση που θέλουν να διαθέσουν κάποιο προϊόν, συγκεκριμένο και για συγκεκριμένους λόγους, στην αγορά, αυτό γίνεται μέσω των εκδοτών και των εταιρειών πληροφορικής.
11. Οι παραγωγοί εξειδικευμένων προϊόντων πληροφορικής για την εκπαίδευση.
Μπορούν να θεωρηθούν υποκατηγορία της (5) αλλά τους διακρίνομε διότι ειδικεύονται στα εκπαιδευτικά multimedia εργαλεία και τα συστήματα συγγραφής (authoring systems).
12. Οι συμπράξεις κάθε είδους με σκοπό την εκπαίδευση - κατάρτιση.
Συνήθως είναι μη κερδοσκοπικές συμπράξεις πανεπιστημιακών κέντρων και εργαστηρίων με ιδιωτικές εταιρείες ή εκδοτικούς οίκους που αναλαμβάνουν γενικώτερης εμβέλειας εκπαιδευτικά multimedia προγράμματα που προβλέπουν την κατασκευή συγκεκριμένων προϊόντων.

Αυτές είναι οι 12 κατηγορίες παραγωγών multimedia εκπαιδευτικών προϊόντων στην Ευρώπη σήμερα με βάσει τα καταγραφέντα χαρακτηριστικά.

Είναι βέβαια δυνατόν να μην αναγνωρίσει κάποιος εύκολα την επιχείρηση του σε μια απ' αυτές ή ακόμα να θεωρεί ότι ανήκει σε περισσότερες απο μια κατηγορίες.

Αυτό οφείλεται σε δύο κυρίως λόγους :

- (i) Μια περαιτέρω ταξινόμηση των κατηγοριών αυτών θα πρέπει να βασιστεί στο βαθμό και τρόπο συμμετοχής της κάθε κατηγορίας στις διάφορες φάσεις της διαδικασίας παραγωγής του multimedia εκπαιδευτικού προϊόντος.
Δηλαδή στα στάδια της απόφασης, της σύλληψης, του σχεδιασμού, της κατασκευής, του πειραματισμού, της παραγωγής και της διάδοσης. Μια τέτοια μελέτη ξεπερνάει ασφαλώς τα όρια της παρέμβασης αυτής.

(ii) Ο χώρος των παραγωγών multimedia εκπαιδευτικού υλικού είναι υπο διαμόρφωση λόγω του καινούργιου αλλά και του σύνθετου χαρακτήρα του προϊόντος. Πρέπει εδώ να τονίσουμε, και αυτό είναι το κεντρικό ίσως σημείο της σημερινής μας εισήγησης, οτι ανεξάρτητα σε ποιο στάδιο παρεμβαίνει η κάθε κατηγορία παραγωγών, τα στάδια είναι οργανικά αλληλένδετα και επομένως ο κάθε παραγωγός λειτουργεί και δραστηριοποιείται σ' ένα δίκτυο οπου αλληλεπιδρούν οι έρευνες, οι πειραματισμοί, η μελέτη του κόστους, οι δυνατότητες παραγωγής και οι μηχανισμοί διάδοσης των multimedia εκπαιδευτικών προϊόντων.

Κι εδώ ακριβώς βρίσκεται, νομίζουμε, το σημαντικό και καινοτόμο περιεχόμενο της σημερινής ημερίδας, εδώ εστιάζονται οι προοπτικές συνεργασίας Πανεπιστημίων και επιχειρήσεων.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ

ΤΟ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ, τόμος 33-34, 1977

(THE GREEK REVIEW OF SOCIAL RESEARCH)

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Επιστολή 1, 1977 (12)